

Beskärning av buskar

Buskarna gör vårt område mjukt och behagligt. Medan träden skänker livgivande skugga kommer en stor del av lummigheten från olika sorters buskar. Behöver sällan vattnas. Tackar för lite gödning någon gång men oftast får de ingenting. De kräver inte särskilt mycket arbete och är fina platser för underplantering av vårlökar. Men släpper man växtkraften helt fri blir många buskar risiga och fula. Om det sker behöver de beskäras. Men... Hur i all världen ska man kunna hålla reda på när och hur de ska beskäras? Det behöver inte alls vara svårt. Generellt kan man säga att buskar som går i blom under vår och försommar blommar på fjolårsskotten och de beskärs direkt efter blomningen. De, som blommar senare, blommar på årsskotten och de skotten ser oftast ut som raka pinnar, som senare grenar sig. De beskärs under senvintern.

Exempel på vårblomande buskar som beskärs direkt efter blomningen:

Berberis Skär försiktigt, de ätliga bären är också en prydnad. Har ilska taggar som – om du blir punkterad – kan ge allergiska besvär. Handskar på!

Fjärilsdragaren syrenbuddleja kan klippas ner helt varje år medan sommarbuddlejan, klippas efter blomningen på fjolårsskotten.

Rosenkvitten gallras efter blomningen när det behövs.

Ginst Gallra bort gammalt och klipp in långa nya grenar. Samma gäller för Pärlbusken (*Exochorda*). Vårens sol i rabatten, forsythian gallras och långa skott klippas tillbaka. Kan förnygringsbeskäras.

Paradisbusken gallras och putsas. Gör en förnygringsbeskärning när det behövs, men det är inte särskilt ofta..

Trybuskar (utom städsegröna och mer ovanliga myrten- och lingontry) beskärs efter blomning.

Mahonia finns flera i området. Klipp försiktigt för att spara bären som också är vackra och **inte** giftiga. Vissa vintrar blir bladen torrskadade och de grenarna tas förstås bort. Kan skäras ner till marknivå när det behövs.

Smällspirean blev populär sedan de mörka-, gul- och orangebladiga sorterna kom. 'Diabolo' (bilden t h) är en mörkbladig sort som blommar mycket vackert. Gallra och snygga upp efter blomning. Döda grenar och delar tas bort. Kan förnygringsbeskäras till marken om den blivit för risig.

Rododendron finns många i området. Så länge de är vackra till formen behöver ingenting göras. Men var inte rädd för att ta fram sekatören om det krävs. Vid beskärning efter blomningen hinner busken sätta nya knoppar för nästa års blomning. Tål hård beskärning. Många frågar om de ska ta bort de vissna blommorna (gäller också syren). Det behövs inte. Vill du ändå göra det måste det ske försiktigt så att du inte skadar de nya knopparna som

sitter precis under den gamla blomställningen. Rododendron är en underbar och mycket hållbar snittblomma. Njut av några kvistar inomhus. Bilden: Sorten 'Blue Peter'.

Schersminerna är underbara buskar. Det finns många arter att välja bland. Alla har vita blommor och nästan alla doftar. Vanligast är doftschersminen med det vetenskapliga namnet *Philadelphus coronarius*. Inom den gruppen erbjuds många olika sorter med t ex gula blad, dubbla eller enkla blommor, eller småblommiga... (Ibland kallas schersminen felaktigt för jasmin men det är en tropisk växt som vi, med kallt klimat, odlar i kruka inomhus.) Doftschersminen, som odlats i landet sedan 1700-talet, blir ofta en stor buske som så småningom kräver beskärning. Kapa inte i topparna utan gallringsbeskär genom att ta bort några äldre grenar varje år på vårvintern. Har busken blivit mycket risig kräver den en förnygringsbeskärning

Syrénen är pigg på att sätta rotskott och är därför inte lämplig att odla i rabatter eller på platser där den ska samsas med andra växter. För att få en någorlunda kontinuerlig blomning kan man lägga upp en beskärningsplan som omfattar ett par år. Såga bort några av de gamla grenarna 30-60 cm ovan mark och ovanför en nod (där bladen kommer) varje år vårvintertid under den bestämda perioden. Det här passar de vi kallar bondsyrener. De ympade, förädlade, sitter på annan rot och klarar inte den här beskärningen. Det är också vackert att låta en syrenplanta växa till ett litet knotigt träd.

Ölandstok, eller bara tok, är vanlig i området och hör till de växter som planterades flitigt under 50- och 60-talen. De moderna sorterna, som inte fanns då, är bättre men du kan hålla "de gamla tokarna" snygga genom att under senvintern ta bort äldre fula grenar vid marken och korta de unga skotten till hälften. Efter blomningen putsar man busken lätt. Är den riktigt risig skär du under vintern helt enkelt ner den till marken. Det tål den. Token är mycket torktålig. Ingen vet hur namnet kom till.

Spireorna är många och olika. Om busken har blomrester i topparna om senvintern blommar den på årsskott, annars på fjolårsskott. Till exempel norsk spirea, som tidigare hette brudspirea, blommar på förra årets skott. Om du då klipper den före blomningen så blir fågringen lidande. Det gäller också girlandspirea, sibirisk och koreansk spirea samt bukettspirea. Spireor som blommar på årets skott mår bra av en nerskärning vintertid till 5-10 cm med några års mellanrum. Det är rosenspirea, björkspirea, amerikansk praktspirea, kungsspirea och kantspirea.

Gamla och risiga snöbär beskärs ända till marken. Då kommer de att sätta många nya skott men även rotskott. Bären är giftiga men inte så farliga att man behöver bli panikslagen om ett barn smakat på några stycken.

Gallring innebär att man glesar ur busken genom att ta bort gamla grenar (högst en tredjedel) långt ner. Det är nu du "skapar" din buske för att få den vacker. Ta en gren i taget och betrakta ditt verk. Fortsätt tills du är nöjd.

Förnygringsbeskärning kan göras på flera sätt. 1. Alla grenar sågas ner vid marken (fungerar inte på ympade buskar). De nya skottet kommer då från rotsystemet. 2. Alla grenar sågas ner till 5-30 cm ovan mark. Då kommer de nya skotten på äldre ved. 3. I stället för att klippa ner busken helt kan man ta bort de äldsta grenarna under några år i rad.

Ulla Hasselmark
ulla.hasselmark@ordochbild.com